

Wytyczne w sprawie niektórych środków pomocy państwa w kontekście systemu handlu przydziałami emisji gazów cieplarnianych po 2021 r. ⁽¹⁾

WPROWADZENIE

1. Aby zapobiegać sytuacjom, w których pomoc państwa zakłóca konkurencję na Europejskim Obszarze Gospodarczym („EOG”) i wpływa na wymianę handlową między umawiającymi się stronami Porozumienia EOG w sposób sprzeczny ze wspólnym interesem, w art. 61 ust. 1 Porozumienia EOG ustanowiono zasadę, zgodnie z którą pomoc państwa jest zakazana, chyba że wchodzi w zakres kategorii wyjątków określonych w art. 61 ust. 2 Porozumienia EOG lub została uznana przez Urząd Nadzoru EFTA za zgodną z funkcjonowaniem Porozumienia EOG na podstawie art. 61 ust. 3 tego porozumienia. Również art. 49 i art. 59 ust. 2 Porozumienia EOG oraz art. 1 ust. 2 części I protokołu 3 do Porozumienia między państwami EFTA w sprawie ustanowienia Urzędu Nadzoru i Trybunału Sprawiedliwości („protokół 3”) określają warunki, na jakich pomoc państwa jest zgodna lub może zostać uznana za zgodną z funkcjonowaniem Porozumienia EOG.
2. Na podstawie art. 61 ust. 3 lit. c) Porozumienia EOG Urząd Nadzoru EFTA może uznać pomoc państwa przeznaczoną na ułatwienie rozwoju niektórych działań gospodarczych za zgodną z funkcjonowaniem Porozumienia EOG, o ile taka pomoc nie wpływa niekorzystnie na warunki wymiany handlowej w zakresie sprzecznym ze wspólnym interesem.
3. W dyrektywie 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady ⁽²⁾ ustanowiono system handlu przydziałami emisji gazów cieplarnianych w Unii („EU ETS”) w celu wspierania redukcji emisji gazów cieplarnianych w sposób efektywny pod względem kosztów oraz skuteczny gospodarczo. Dyrektywa 2003/87/WE została zmieniona w 2018 r. ⁽³⁾ w celu poprawy i rozszerzenia EU ETS na lata 2021–2030.
4. W dniu 11 grudnia 2019 r. Komisja opublikowała komunikat w sprawie Europejskiego Zielonego Ładu ⁽⁴⁾, w którym przedstawiono strategię polityczne mające na celu osiągnięcie neutralności klimatycznej w Europie do 2050 r. i rozwiązanie innych problemów związanych ze środowiskiem. Wdrożenie Europejskiego Zielonego Ładu wymaga przemyślenia od nowa strategii politycznych w zakresie dostaw czystej energii w całej gospodarce, w tym w sektorze przemysłu, produkcji i konsumpcji, infrastruktury na dużą skalę, transportu, żywności i rolnictwa, budownictwa, a także opodatkowania i świadczeń socjalnych.
5. Tak długo, jak wielu partnerów międzynarodowych nie podziela ambicji Unii, będzie istnieć groźba ucieczki emisji, albo w drodze przeniesienia produkcji z UE do innych państw, które mają niższe ambicje w zakresie redukcji emisji, albo poprzez zastępowanie wyrobów unijnych wyrobami z importu, których produkcja wiązała się z wyższymi emisjami. W razie urzeczywistnienia się tego zagrożenia nie uda się zmniejszyć emisji w skali ogólnoświatowej, co zniweczy wysiłki Unii i jej branży przemysłowej na rzecz osiągnięcia globalnych celów klimatycznych określonych w porozumieniu paryskim ⁽⁵⁾, przyjętym w dniu 12 grudnia 2015 r. na 21. Konferencji Stron Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie Zmian Klimatu („porozumienie paryskie”).

⁽¹⁾ Niniejsze wytyczne odpowiadają wytycznym Komisji Europejskiej w sprawie niektórych środków pomocy państwa w kontekście systemu handlu przydziałami emisji gazów cieplarnianych po 2021 r., które to wytyczne przyjęto w dniu 21 września 2020 r. (Dz.U. C 317 z 25.9.2020, s. 5).

⁽²⁾ Dyrektywa 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 października 2003 r. ustanawiająca system handlu przydziałami emisji gazów cieplarnianych w Unii oraz zmieniająca dyrektywę Rady 96/61/WE (Dz.U. L 275 z 25.10.2003, s. 32). Dyrektywa została włączona do Porozumienia EOG w pkt 21a1 załącznika XX decyzją Wspólnego Komitetu EOG nr 146/2007 (Dz.U. L 100 z 10.4.2008, s. 92, oraz Suplement EOG nr 19 z 10.4.2008, s. 90).

⁽³⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/410 z dnia 14 marca 2018 r. zmieniająca dyrektywę 2003/87/WE w celu wzmocnienia efektywnych pod względem kosztów redukcji emisji oraz inwestycji niskoemisyjnych oraz decyzję (UE) 2015/1814 (Dz.U. L 76 z 19.3.2018, s. 3). Dyrektywa ma zostać włączona do Porozumienia EOG w pkt 21a1 załącznika XX decyzją Wspólnego Komitetu EOG nr 112/2020 (która nie została jeszcze opublikowana i nie weszła w życie). Decyzja została włączona do Porozumienia EOG w pkt 21a1 załącznika XX decyzją Wspólnego Komitetu EOG nr 165/2018 (która nie została jeszcze opublikowana).

⁽⁴⁾ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady, Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów, Europejski Zielony Ład, COM(2019) 640 final.

⁽⁵⁾ Dz.U. L 282 z 19.10.2016, s. 4.

Urząd Nadzoru EFTA zauważa, że instrument polityki lub umowa prawa międzynarodowego publicznego, o których mowa w pkt 4 oraz w niniejszym punkcie, a także niektóre postanowienie prawne, o których mowa w niniejszych wytycznych, mogły nie zostać włączone do Porozumienia EOG lub mogą nie wchodzić w jego zakres ⁽⁶⁾. Jednak w celu zapewnienia jednolitego stosowania przepisów o pomocy państwa i takich samych warunków konkurencji w całym EOG przy ocenie zgodności pomocy państwa na rzecz ochrony środowiska z funkcjonowaniem Porozumienia EOG Urząd Nadzoru EFTA będzie generalnie stosował te same zasady jak te sformułowane w wytycznych Komisji, biorąc pod uwagę przepisy prawne w państwach EOG–EFTA. Oznacza to, że obecne wytyczne odwołują się do odnośnego prawodawstwa Unii Europejskiej oraz dokumentów politycznych, jeżeli takie zostały przyjęte. Urząd Nadzoru EFTA podkreśla, że odwołanie do prawodawstwa Unii Europejskiej nie oznacza, że państwa EOG–EFTA zobowiązane są do zapewnienia zgodności z tym prawodawstwem, jeżeli nie zostało ono włączone do Porozumienia EOG. Wspomniane akty prawne służą jedynie jako podstawa oceny zgodności środków pomocy państwa z funkcjonowaniem Porozumienia EOG w rozumieniu art. 61 ust. 3 Porozumienia EOG.

6. Zasadniczym celem kontroli pomocy państwa w kontekście wdrażania EU ETS jest zadbanie o to, by pozytywne skutki pomocy przeważały nad jej skutkami negatywnymi pod względem zakłócania konkurencji na rynku wewnętrznym. Pomoc państwa musi być konieczna do osiągnięcia celu środowiskowego EU ETS (konieczność pomocy) i należy ją ograniczyć do minimum niezbędnego do osiągnięcia pożądanego poziomu ochrony środowiska (proporcjonalność pomocy), nie powodując nadmiernych zakłóceń konkurencji i handlu na rynku wewnętrznym.
7. W niniejszych wytycznych Urząd Nadzoru EFTA określa warunki, na jakich można uznać środki pomocy w kontekście EU ETS za zgodne z funkcjonowaniem Porozumienia EOG na podstawie art. 61 ust. 3 lit. c) Porozumienia EOG. W następstwie przeglądu i ewentualnej rewizji wszystkich instrumentów polityki w dziedzinie klimatu (przede wszystkim dyrektywy 2003/87/WE) w celu zapewnienia dodatkowej redukcji emisji gazów cieplarnianych do 2030 r. oraz zgodnie z Planem w zakresie celów klimatycznych i inicjatywą na rzecz utworzenia mechanizmu dostosowywania cen na granicach z uwzględnieniem emisji CO₂ Urząd Nadzoru EFTA oceni, czy konieczna jest rewizja lub dostosowanie niniejszych wytycznych dla zapewnienia spójności z realizacją celu zakładającego neutralność klimatyczną i przyczynienia się do realizacji tego celu, przy jednoczesnym poszanowaniu równych warunków działania ⁽⁷⁾.
8. Niniejsze wytyczne uwzględniają również specyfikę europejskich małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP), zgodnie ze strategią MŚP na rzecz zrównoważonej i cyfrowej Europy ⁽⁸⁾.

1. ZAKRES I DEFINICJE

1.1. Zakres zastosowania

9. Zasady określone w niniejszych wytycznych mają zastosowanie jedynie do szczególnych środków pomocy przewidzianych w art. 10a ust. 6 i art. 10c dyrektywy 2003/87/WE.
10. Pomoc nie może być przyznawana przedsiębiorstwom znajdującym się w trudnej sytuacji w rozumieniu wytycznych dotyczących pomocy państwa na ratowanie i restrukturyzację przedsiębiorstw znajdujących się w trudnej sytuacji ⁽⁹⁾.
11. Przy ocenie pomocy na rzecz przedsiębiorstwa, na którym ciąży obowiązek zwrotu pomocy wynikający z wcześniejszej decyzji Urzędu Nadzoru EFTA uznającej pomoc za niezgodną z prawem i z funkcjonowaniem Porozumienia EOG, Urząd Nadzoru EFTA uwzględni kwotę pomocy nadal pozostającą do zwrotu ⁽¹⁰⁾. W praktyce Komisja oceni efekt kumulacji obu środków pomocy i może zawiesić wypłatę nowej pomocy do czasu, gdy nie zostanie dopełniony zaległy obowiązek zwrotu pomocy.

⁽⁶⁾ Europejski Zielony Ład nie został włączony do Porozumienia EOG. Wszystkie państwa EOG–EFTA są stronami porozumienia paryskiego.

⁽⁷⁾ Zob. konkluzje przyjęte przez Radę Europejską na posiedzeniu w dniu 12 grudnia 2019 r.

⁽⁸⁾ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Strategia MŚP na rzecz zrównoważonej i cyfrowej Europy”, COM(2020) 103 final.

⁽⁹⁾ Wytyczne dotyczące pomocy państwa na ratowanie i restrukturyzację przedsiębiorstw niefinansowych znajdujących się w trudnej sytuacji (Dz.U. L 271 z 16.10.2015, s. 35, oraz Supplement EOG nr 62 z 15.10.2015, s. 1).

⁽¹⁰⁾ Zob. w tym względzie sprawy połączone T-244/93 i T-486/93 TWD Textilwerke Deggendorf GmbH/Komisja, ECLI:EU:T:1995:160, oraz komunikat Urzędu Nadzoru EFTA w sprawie odzyskania pomocy państwa niezgodnej z prawem i z funkcjonowaniem Porozumienia EOG (Dz.U. L 105 z 21.4.2011, s. 32, oraz Supplement EOG nr 23 z 21.4.2011, s. 1).

1.2. Środki pomocy objęte niniejszymi wytycznymi

1.2.1. Pomoc mająca na celu rekompensatę wzrostu cen energii elektrycznej wynikającego z włączenia kosztów emisji gazów cieplarnianych wynikających z EU ETS (powszechnie zwanych „kosztami emisji pośrednich”)

12. Zgodnie z art. 10a ust. 6 dyrektywy 2003/87/WE państwa EOG powinny przyjąć środki finansowe na rzecz sektorów lub podsektorów, które są narażone na rzeczywiste ryzyko ucieczki emisji z powodu znacznych kosztów pośrednich faktycznie ponoszonych w wyniku przeniesienia kosztów związanych z emisją gazów cieplarnianych na ceny energii elektrycznej, pod warunkiem że takie środki finansowe są zgodne z zasadami pomocy państwa, a zwłaszcza nie powodują nieuzasadnionych zakłóceń konkurencji na rynku wewnętrznym.

1.2.2. Pomoc związana z fakultatywnym przejściowym przydziałem bezpłatnych uprawnień na modernizację sektora energetycznego

13. Zgodnie z art. 10c dyrektywy 2003/87/WE państwa EOG spełniające niektóre warunki dotyczące poziomu PKB na mieszkańca w porównaniu z unijną średnią mogą odstąpić od zasady określonej w art. 10a ust. 1 akapit drugi dyrektywy 2003/87/WE, zgodnie z którą nie dokonuje się żadnych przydziałów bezpłatnych uprawnień w odniesieniu do jakiegokolwiek formy wytwarzania energii elektrycznej. Takie państwa EOG mogą przydzielić przejściowo bezpłatne uprawnienia instalacjom wytwarzającym energię elektryczną w celu modernizacji, dywersyfikacji i zrównoważonej transformacji sektora energetycznego.
14. Jak przyjęto już w wielu decyzjach Komisji ⁽¹¹⁾, przydzielenie przejściowych bezpłatnych uprawnień dla sektora energetycznego wiąże się z pomocą państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej („Traktat”) ⁽¹²⁾, ponieważ państwa członkowskie, przyznając bezpłatne uprawnienia, rezygnują z dochodów i przyznają selektywną korzyść podmiotom z sektora energetycznego. Te podmioty mogą konkurować z podmiotami sektora energetycznego w innych państwach EOG, co może w rezultacie zakłócać lub grozić zakłóceniem konkurencji i wpłynąć na handel na rynku wewnętrznym.

1.3. Definicje

15. Do celów niniejszych wytycznych zastosowanie mają następujące definicje:

- 1) „pomoc” oznacza każdy środek spełniający wszystkie kryteria określone w art. 61 ust. 1 Porozumienia EOG;
- 2) „okres przyznawania pomocy” oznacza jeden rok lub kilka lat w okresie 2021–2030. Jeżeli państwo EOG–EFTA pragnie przyznać pomoc odpowiadającą krótszemu okresowi, powinno przyjąć jako punkt odniesienia rok obrotowy beneficjentów i przyznawać pomoc w trybie rocznym;
- 3) „ucieczka emisji” oznacza możliwość wzrostu całkowitej emisji gazów cieplarnianych w przypadku, gdy przedsiębiorstwa przeniosą swoją produkcję poza EOG, ponieważ nie będą mogły przenieść wzrostu kosztów wynikającego z EU ETS na swoich klientów, nie tracąc przy tym znaczącego udziału w rynku;
- 4) „maksymalna intensywność pomocy” oznacza całkowitą kwotę pomocy wyrażoną jako odsetek kosztów kwalifikowalnych.
- 5) „samodzielne wytwarzanie” oznacza wytwarzanie energii elektrycznej przez instalację, która nie kwalifikuje się jako „wytwórca energii elektrycznej” w rozumieniu art. 3 lit. u) dyrektywy 2003/87/WE,
- 6) „beneficjent” oznacza przedsiębiorstwo otrzymujące pomoc,
- 7) „uprawnienie do emisji” oznacza zbywalne uprawnienia do emisji jednej tony ekwiwalentu CO₂ w określonym okresie;
- 8) „wartość dodana brutto” oznacza wartość dodaną brutto w cenach czynników produkcji, która odpowiada WDB w cenach rynkowych pomniejszonej o wszelkie podatki pośrednie i powiększonej o wszelkie dotacje;

⁽¹¹⁾ Zob. na przykład decyzja Komisji SA.34385 – Bułgaria – Alokacja bezpłatnych uprawnień do emisji gazów cieplarnianych zgodnie z art. 10c dyrektywy 2003/87/WE w zamian za inwestycje w instalacje do produkcji energii elektrycznej i w infrastrukturę energetyczną (Dz.U. C 63 z 20.2.2015, s. 1); decyzja Komisji SA.34674 – Polska – Bezpłatne uprawnienia dla wytwórców energii elektrycznej na mocy art. 10c dyrektywy 2003/87/WE (Dz.U. C 24 z 23.1.2015, s. 1).

⁽¹²⁾ Art. 107 ust. 1 Traktatu odpowiada art. 61 ust. 1 Porozumienia EOG.

- 9) „terminowa cena uprawnień do emisji w UE”, w EUR, oznacza średnią arytmetyczną dziennych terminowych cen uprawnień do emisji w UE z jednego roku (ceny zamknięcia) dla dostawy w grudniu roku, na który przyznano pomoc, obserwowanych na danej giełdzie uprawnień do emisji dwutlenku węgla w UE w dniach od 1 stycznia do 31 grudnia roku poprzedzającego rok, na który przyznano pomoc ⁽¹³⁾.
- 10) „wskaźnik emisji CO₂”, w tCO₂/MWh, oznacza średnią ważoną intensywności emisji CO₂ z energii elektrycznej produkowanej z paliw kopalnych na różnych obszarach geograficznych. Ważenie odzwierciedla koszyk paliw kopalnych wykorzystywanych do produkcji energii na danym obszarze geograficznym. Wskaźnik emisji CO₂ to wynik podziału danych o emisji ekwiwalentu CO₂ sektora energetycznego przez produkcję energii elektrycznej brutto opartą na paliwach kopalnych w TWh. Do celów niniejszych wytycznych ⁽¹⁴⁾ obszary określono jako strefy geograficzne, a) które składają się z podrynków łączonych za pośrednictwem giełd energii elektrycznej, lub b) na których nie istnieje zgłoszone przeciążenie, a w obydwu przypadkach godzinowe ceny rynku dnia następnego na giełdzie energii elektrycznej wykazują w znacznej liczbie wszystkich godzin w roku rozbieżność cen w EUR (przy zastosowaniu dziennych kursów wymiany EBC) wynoszącą maksymalnie 1 %. Tego typu zróżnicowanie regionalne odzwierciedla znaczenie elektrowni opalanych paliwem kopalnym dla końcowej ceny ustalonej na rynku hurtowym i ich roli jako elektrowni krańcowej w rankingu bilansowym. Sam fakt, że energia elektryczna jest przedmiotem wymiany handlowej między dwoma państwami EOG, nie oznacza jeszcze, że stanowią one ponadnarodowy region. Z uwagi na brak odpowiednich danych na szczeblu niższym niż krajowy obszary geograficzne obejmują całe terytorium co najmniej jednego państwa EOG. Na tej podstawie można wyróżnić następujące obszary geograficzne: adriatycki (Chorwacja i Słowenia), nordycki (Szwecja i Finlandia), bałtycki (Litwa, Łotwa i Estonia), Europa Środkowo-Zachodnia (Austria, Niemcy i Luksemburg), iberyjski (Portugalia i Hiszpania), czesko-słowacki (Czechy i Słowacja) oraz wszystkie pozostałe państwa EOG oddzielnie, w tym Islandia i Norwegia ⁽¹⁵⁾. Odnośne maksymalne regionalne wskaźniki emisji CO₂, które mają zastosowanie jako wartości maksymalne, jeżeli zgłaszające państwo EOG–EFTA nie ustaliło oceny wskaźnika emisji CO₂ opartego na zasadach rynkowych zgodnie z pkt 11 poniżej, ujęto w załączniku III. Aby zapewnić równe traktowanie źródeł energii elektrycznej i uniknąć ewentualnych nadużyć, ten sam wskaźnik emisji CO₂ stosuje się do wszystkich źródeł zaopatrzenia w energię elektryczną (samodzielne wytwarzanie, umowy na dostawy energii elektrycznej lub zasilanie sieciowe) i do wszystkich beneficjentów pomocy w zainteresowanym państwie EOG;
- 11) „wskaźnik emisji CO₂ oparty na zasadach rynkowych”, w tCO₂/MWh. Państwa EOG–EFTA zamierzające przyznać rekompensatę kosztów pośrednich mogą, w ramach zgłoszenia danego programu, wnioskować o ustalenie obowiązującego wskaźnika emisji CO₂ na podstawie badania poziomu CO₂ emitowanego przy zastosowaniu technologii będącej podstawą ustalenia ceny krańcowej na rynku energii elektrycznej. Takie zgłoszenie wskaźnika emisji CO₂ opartego na zasadach rynkowych musi wykazywać stosowność zachowanego wskaźnika emisji CO₂ opartego na zasadach rynkowych w oparciu o model systemu energii elektrycznej symulującego kształtowanie się cen oraz o zaobserwowane dane dotyczące technologii będącej podstawą ustalenia ceny krańcowej w całym roku t-1 (wliczając godziny, w których podstawą ustalenia ceny krańcowej była energia pochodząca z importu). Sprawozdanie to należy przedłożyć krajowemu organowi regulacyjnemu do zatwierdzenia i przekazać Urzędowi Nadzoru EFTA w momencie zgłoszenia środka pomocy państwa Urzędowi Nadzoru EFTA zgodnie z art. 61 ust. 3 Porozumienia EOG. Urząd Nadzoru EFTA ocenia stosowność badania i wynikający z niego wskaźnik emisji CO₂ oparty na zasadach rynkowych w ramach swojej analizy zgodności na podstawie art. 61 ust. 3 lit. c) Porozumienia EOG i niniejszych wytycznych;
- 12) „rzeczywista produkcja”, w tonach na rok, oznacza rzeczywistą produkcję danej instalacji w roku t, określoną *ex post* w roku t + 1;
- 13) „rzeczywiste zużycie energii elektrycznej”, w MWh, oznacza rzeczywiste zużycie energii elektrycznej mierzone w instalacji (w tym kwalifikujące się do objęcia pomocą zużycie energii elektrycznej na wytworzenie produktów zlecone innym podmiotom) w roku t, określone *ex post* w roku t + 1;

⁽¹³⁾ Na przykład w odniesieniu do pomocy przyznanej na rok 2023 jest to średnia arytmetyczna cen zamknięcia uprawnień do emisji w UE na grudzień 2023 r. obserwowanych w dniach od dnia 1 stycznia 2022 r. do dnia 31 grudnia 2022 r. na danej giełdzie uprawnień do emisji dwutlenku węgla w UE.

⁽¹⁴⁾ Wytyczne Komisji nie stanowią instrumentów ustawodawczych i w związku z tym Wspólny Komitet EOG nie musi ich uwzględniać w Porozumieniu EOG. Urząd Nadzoru EFTA odpowiada za ustanawianie odpowiednich przepisów mających zastosowanie do państw EOG–EFTA, w tym metody ustalania wskaźników emisji CO₂. Zob. również pkt 69 niniejszych wytycznych.

⁽¹⁵⁾ Obszar geograficzny Liechtensteinu oraz mający zastosowanie wskaźnik emisji CO₂ zostaną ustanowione na późniejszym etapie.

- 14) „wskaźnik efektywności zużycia energii elektrycznej”, w MWh/t produkcji określony na poziomie Prodcom 8 ⁽¹⁶⁾, oznacza zużycie energii elektrycznej dotyczące określonych produktów na tonę produkcji otrzymywanej przy zastosowaniu najbardziej efektywnych pod względem energii elektrycznej metod wytwarzania przedmiotowego produktu. Aktualizacja wskaźnika efektywności zużycia energii elektrycznej musi być zgodna z art. 10a ust. 2 dyrektywy 2003/87/WE. W przypadku produktów, które wchodzą w zakres kwalifikujących się sektorów, w odniesieniu do których w sekcji 2 załącznika I do rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2019/331 ⁽¹⁷⁾ stwierdzono zamienność paliw i energii elektrycznej, wskaźniki efektywności zużycia energii elektrycznej określa się w ramach tych samych granic systemowych, przy uwzględnieniu jedynie udziału energii elektrycznej do określania kwoty pomocy. Odnośne wskaźniki zużycia energii elektrycznej w przypadku produktów objętych kwalifikującymi się sektorami wymieniono w załączniku II do niniejszych wytycznych;
- 15) „wskaźnik efektywności zużycia rezerwowej energii elektrycznej” oznacza [...] % rzeczywistego zużycia energii elektrycznej, określony na podstawie decyzji Urzędu Nadzoru EFTA oraz wskaźników efektywności zużycia energii elektrycznej. Odpowiada on średniemu wysiłkowi redukcyjnemu narzuconemu przez zastosowanie wskaźnika efektywności zużycia energii elektrycznej (referencyjne zużycie energii elektrycznej/zużycie energii elektrycznej *ex ante*). Ma on zastosowanie do wszystkich produktów w ramach kwalifikujących się sektorów, ale w odniesieniu do których to produktów nie zdefiniowano wskaźnika efektywności zużycia energii elektrycznej.

2. WSPÓLNE ZASADY OCENY

16. Oceniając, czy zgłoszony środek pomocy można uznać za zgodny z funkcjonowaniem Porozumienia EOG, Urząd Nadzoru EFTA na ogół bada, czy został on opracowany w sposób, który gwarantuje przewagę pozytywnego wpływu środka pomocy polegającego na osiągnięciu celu leżącego we wspólnym interesie nad jego potencjalnym negatywnym wpływem na wymianę handlową i konkurencję.
17. W komunikacie w sprawie unowocześnienia polityki w dziedzinie pomocy państwa z dnia 8 maja 2012 r. ⁽¹⁸⁾ wezwano do określenia i zdefiniowania wspólnych zasad dotyczących oceny zgodności wszystkich środków pomocy przeprowadzanej przez Komisję. Zasady te zostały również wdrożone przez Urząd Nadzoru EFTA. Urząd Nadzoru EFTA uzna zatem środek pomocy państwa za zgodny z funkcjonowaniem Porozumienia EOG tylko wówczas, gdy będzie on spełniał każde z poniższych kryteriów: musi wносить wkład w osiągnięcie celu leżącego we wspólnym interesie zgodnie z art. 61 ust. 3 Porozumienia EOG; musi być ukierunkowany na sytuację, w której pomoc może spowodować istotną poprawę, jaka nie może nastąpić w wyniku działania samego rynku, np. poprzez usunięcie niedoskonałości rynku lub rozwiązanie problemu związanego ze sprawiedliwością lub spójnością; musi być właściwym instrumentem polityki do osiągnięcia celu leżącego we wspólnym interesie; musi zmieniać zachowanie przedmiotowych przedsiębiorstw w taki sposób, aby zaangażowały się one w dodatkową działalność, której nie podjęłyby bez przyznanej pomocy lub którą podjęłyby w ograniczonym lub innym zakresie lub w innym miejscu; kwota i intensywność pomocy muszą być ograniczone do niezbędnego minimum; negatywne skutki pomocy muszą być wystarczająco ograniczone; państwom EOG–EFTA, Urzędowi Nadzoru EFTA, podmiotom gospodarczym oraz opinii publicznej należy zapewnić łatwy dostęp do wszystkich stosownych aktów i informacji na temat pomocy przyznawanej na ich podstawie.
18. W sekcjach 3.1 i 3.2 wyjaśniono, w jaki sposób te ogólne kryteria przekładają się na szczególne wymogi zgodności, które muszą zostać spełnione przez środki pomocy objęte niniejszymi wytycznymi.

⁽¹⁶⁾ Wykaz Prodcom to europejski wykaz produktów pochodzących z przemysłu wydobywczego i wytwórczego: https://ec.europa.eu/eurostat/ramon/nomenclatures/index.cfm?TargetUrl=LST_NOM&StrGroupCode=CLASSIFIC&StrLanguageCode=EN&IntFamilyCode=&TxtSearch=prodcom&IntCurrentPage=1.

⁽¹⁷⁾ Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2019/331 z dnia 19 grudnia 2018 r. w sprawie ustanowienia przejściowych zasad dotyczących zharmonizowanego przydziału bezpłatnych uprawnień do emisji w całej Unii na podstawie art. 10a dyrektywy 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz.U. L 59 z 27.2.2019, s. 8). Rozporządzenie ma zostać włączone do Porozumienia EOG w pkt 21 alin. załącznika XX decyzją Wspólnego Komitetu EOG nr 144/2020 (która nie została jeszcze opublikowana i nie weszła w życie).

⁽¹⁸⁾ COM(2012) 209 final.

3. OCENA ZGODNOŚCI NA PODSTAWIE ART. 61 UST. 3 LIT. C) POROZUMIENIA EOG

3.1. **Pomoc dla przedsiębiorstw w sektorach, które uznaje się za narażone na rzeczywiste ryzyko ucieczki emisji z powodu znacznych kosztów pośrednich faktycznie ponoszonych w wyniku przeniesienia kosztów związanych z emisją gazów cieplarnianych na ceny energii elektrycznej (pomoc na pokrycie kosztów emisji pośrednich)**

19. Pomoc na pokrycie kosztów emisji pośrednich będzie uznawana za zgodną z funkcjonowaniem Porozumienia EOG w rozumieniu art. 61 ust. 3 lit. c) Porozumienia EOG pod warunkiem że spełnione zostaną określone poniżej warunki.
20. Celem tego typu pomocy jest zapobieganie znacznemu ryzyku ucieczki emisji, w szczególności z powodu przenoszenia kosztów uprawnień do emisji na ceny energii elektrycznej ponoszone przez beneficjenta, jeżeli jego konkurenci z państw trzecich nie ponoszą podobnych kosztów w swoich cenach energii elektrycznej, a beneficjent nie jest w stanie przenieść danych kosztów na ceny produktu, nie tracąc przy tym znacznej części rynku. Przeciwdziałanie ryzyku ucieczki emisji poprzez wspomaganie beneficjentów w zmniejszaniu ich narażenia na to ryzyko służy celowi środowiskowemu, ponieważ pomoc zmierza do zapobieżenia wzrostowi całkowitej emisji gazów cieplarnianych z powodu przeniesienia produkcji poza EOG wobec braku wiążącej międzynarodowej umowy w sprawie zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych.
21. Aby ograniczyć ryzyko zakłócenia konkurencji na rynku wewnętrznym, pomoc musi być ograniczona do sektorów, które są narażone na rzeczywiste ryzyko ucieczki emisji z powodu znacznych kosztów pośrednich faktycznie ponoszonych w wyniku przenoszenia kosztów związanych z emisją gazów cieplarnianych na ceny energii elektrycznej. Dla celów niniejszych wytycznych uznaje się, że rzeczywiste ryzyko ucieczki emisji istnieje tylko wtedy, jeżeli beneficjent prowadzi działalność w jednym z sektorów wymienionych w załączniku I.
22. Jeżeli państwa EOG–EFTA podejmują decyzję o przyznaniu pomocy tylko niektórym z sektorów wymienionych w załączniku I, wybór sektorów musi być dokonywany na podstawie obiektywnych, niedyskryminacyjnych i przejrzystych kryteriów.
23. W ramach kwalifikującego się sektora państwa EOG–EFTA muszą zagwarantować, aby beneficjenci byli wybierani w oparciu o obiektywne, niedyskryminacyjne i przejrzyste kryteria, a pomoc była przyznawana zasadniczo w ten sam sposób wszystkim konkurentom w tym samym sektorze, jeśli są w podobnej sytuacji faktycznej.
24. Do celów rekompensaty pośrednich kosztów systemu handlu emisjami pomoc państwa jest uznawana za odpowiedni instrument, niezależnie od formy, w jakiej jest ona przyznawana. W tym kontekście rekompensatę w formie dotacji bezpośredniej uznaje się za odpowiedni instrument.
25. Pomoc jest zgodna z funkcjonowaniem Porozumienia EOG wyłącznie jeśli towarzyszy jej efekt zachęty. Aby pomoc miała efekt zachęty i faktycznie zapobiegała ucieczce emisji, beneficjent powinien o nią wystąpić i powinna mu zostać ona wypłacona w roku, w którym poniesiono koszty, lub w roku następnym.
26. Jeżeli pomoc wypłaca się w roku, w którym poniesiono koszty, należy wprowadzić mechanizm dostosowania płatności *ex post* w celu zapewnienia zwrotu każdej nadpłaty przed dniem 1 lipca następnego roku.
27. Pomoc jest proporcjonalna i ma wystarczająco ograniczony negatywny wpływ na konkurencję i wymianę handlową, jeżeli nie przekracza 75 % poniesionych kosztów emisji pośrednich. Wskaźnik efektywności zużycia energii elektrycznej gwarantuje, że wsparcie dla nieefektywnych procesów produkcji pozostaje ograniczone, i utrzymuje zachętę do rozpowszechniania technologii najbardziej efektywnych energetycznie.
28. Maksymalną pomoc wypłacaną na jedną instalację z tytułu wytwarzania produktów w sektorach wymienionych w załączniku I należy obliczać według następującego wzoru:
 - a) w przypadku gdy do produktów wytwarzanych przez beneficjenta mają zastosowanie wskaźniki efektywności zużycia energii elektrycznej wymienione w załączniku II, maksymalna pomoc wypłacana każdej instalacji z tytułu kosztów poniesionych w roku t obliczana jest w następujący sposób:

$$Amax_t = A_i \times C_t \times P_{t-1} \times E \times AO_t$$

gdzie A_i odpowiada intensywności pomocy, wyrażonej jako ułamek (np. 0,75); C_t oznacza mający zastosowanie wskaźnik emisji CO_2 lub wskaźnik emisji CO_2 oparty na zasadach rynkowych (tCO_2/MWh) (w roku t); P_{t-1} oznacza terminową cenę uprawnień do emisji w roku $t-1$ (EUR/ tCO_2); E jest mającym zastosowanie wskaźnikiem efektywności zużycia energii elektrycznej odnoszącym się do poszczególnych produktów określonym w załączniku II; AO_t oznacza produkcję rzeczywistą w roku t . Pojęcia te zdefiniowano w sekcji 1.3.

- b) W przypadku gdy wskaźniki efektywności zużycia energii elektrycznej wymienione w załączniku II nie mają zastosowania do produktów wytwarzanych przez beneficjenta, maksymalna pomoc wypłacana każdej instalacji z tytułu kosztów poniesionych w roku t obliczana jest w następujący sposób:

$$\text{Amax}_t = A_i \times C_t \times P_{t-1} \times EF \times \text{AEC}_t$$

gdzie A_i odpowiada intensywności pomocy, wyrażonej jako ułamek (np. 0,75); C_t oznacza mający zastosowanie wskaźnik emisji CO_2 (tCO_2/MWh) (w roku t); P_{t-1} oznacza terminową cenę uprawnień do emisji w roku $t-1$ (EUR/ tCO_2); EF oznacza wskaźnik efektywności zużycia rezerwowej energii elektrycznej określony w załączniku II; AEC odpowiada rzeczywistemu zużyciu energii elektrycznej (MWh) w roku t . Pojęcia te zdefiniowano w sekcji 1.3.

29. Jeżeli instalacja wytwarza produkty, do których ma zastosowanie jeden ze wskaźników efektywności zużycia energii elektrycznej wymienionych w załączniku II, oraz produkty, do których ma zastosowanie wskaźnik efektywności zużycia rezerwowej energii elektrycznej, zużycie energii na każdy produkt musi być przeliczone proporcjonalnie do odpowiedniego tonażu produkcji każdego produktu.
30. Jeśli instalacja wytwarza produkty, które kwalifikują się do objęcia pomocą (czyli wchodzi w zakres kwalifikujących się sektorów wymienionych w załączniku I), oraz produkty, które nie kwalifikują się do objęcia pomocą, maksymalną wypłacaną kwotę pomocy należy obliczać jedynie dla produktów, które kwalifikują się do objęcia pomocą.
31. Zważywszy, że w przypadku niektórych sektorów intensywność pomocy w wysokości 75 % może nie być wystarczająca do zapewnienia odpowiedniej ochrony przed ryzykiem ucieczki emisji, państwa EOG–EFTA mogą w razie potrzeby ograniczyć kwotę kosztów pośrednich pokrywanych na poziomie przedsiębiorstwa do 1,5 % wartości dodanej brutto danego przedsiębiorstwa w roku t . Wartość dodaną brutto przedsiębiorstwa należy obliczyć na podstawie obrotu powiększonego o produkcję skapitalizowaną, powiększonego o pozostałe dochody z działalności operacyjnej, powiększonego lub pomniejszonego o zmiany stanu zapasów, pomniejszonego o zakupy towarów i usług (które nie obejmują kosztów personelu), pomniejszonego o inne podatki od produktów, które są związane z obrotem, ale nie podlegają odliczeniu, pomniejszonego o cła i podatki związane z produkcją. Alternatywną metodą obliczania jest obliczanie z nadwyżki operacyjnej brutto przez dodanie kosztów osobowych. Dochody i wydatki zaklasyfikowane w księgach przedsiębiorstwa jako finansowe lub nadzwyczajne nie są ujmowane w wartości dodanej. Wartość dodaną w cenach czynników produkcji oblicza się jako wartość „brutto”, gdyż nie odejmuje się korekt wartości (takich jak amortyzacja) ⁽¹⁹⁾.
32. W przypadku gdy państwa EOG–EFTA podejmują decyzję o ograniczeniu kwoty kosztów pośrednich pokrywanych na poziomie przedsiębiorstwa do 1,5 % wartości dodanej brutto, ograniczenie to musi mieć zastosowanie do wszystkich kwalifikujących się przedsiębiorstw w danym sektorze. Jeżeli państwa EOG–EFTA podejmują decyzję o zastosowaniu ograniczenia w wysokości 1,5 % wartości dodanej brutto tylko do niektórych z sektorów wymienionych w załączniku I, wybór sektorów musi być dokonywany na podstawie obiektywnych, niedyskryminacyjnych i przejrzystych kryteriów.
33. Pomoc można kumulować z:
- wszelką inną pomocą państwa w odniesieniu do różnych możliwych do wyodrębnienia kosztów kwalifikowalnych,
 - wszelką inną pomocą państwa w odniesieniu do tych samych — pokrywających się częściowo lub w całości — kosztów kwalifikowalnych, oraz wszelką inną pomocą państwa, w przypadku której nie można wyodrębnić kosztów kwalifikowalnych, tylko wówczas, gdy taka kumulacja nie powoduje przekroczenia maksymalnej intensywności pomocy lub kwoty pomocy mających zastosowanie do tej pomocy na mocy niniejszej sekcji.

⁽¹⁹⁾ Kod 12 15 0 w ramach prawnych ustanowionych rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 295/2008 z dnia 11 marca 2008 r. w sprawie statystyk strukturalnych dotyczących przedsiębiorstw (Dz.U. L 97 z 9.4.2008, s. 13). Rozporządzenie zostało włączone do Porozumienia EOG w pkt 1 załącznika XXI decyzją Wspólnego Komitetu EOG nr 123/2008 z dnia 7 listopada 2009 r. (Dz.U. L 339 z 18.12.2008, s. 115, oraz Suplement EOG nr 79 z 18.12.2008, s. 24).

34. Zasoby pochodzące z EOG (na przykład z funduszy strukturalnych lub dotacji EOG/Norwegii), które nie są bezpośrednio lub pośrednio kontrolowane przez państwo EOG, nie stanowią pomocy państwa. Jeśli takie finansowanie łączy się z pomocą państwa, wówczas przy ustalaniu, czy przestrzegane są progi powodujące obowiązek zgłoszenia oraz maksymalna intensywność pomocy, uwzględnia się tylko pomoc państwa, pod warunkiem że całkowita wysokość finansowania publicznego przyznanego w odniesieniu do tych samych kosztów kwalifikowalnych nie przekracza maksymalnych stawek finansowania określonych we właściwych przepisach EOG.
35. Pomocy nie należy łączyć z pomocą *de minimis* w odniesieniu do tych samych kosztów kwalifikowalnych, jeśli wskutek takiego połączenia intensywność pomocy przekroczyłaby pułap określony w niniejszej sekcji.
36. Programy pomocy, na podstawie których pomoc jest przyznawana, nie mogą obowiązywać dłużej niż niniejsze wytyczne (2021–2030).

3.2. **Pomoc związana z fakultatywnym przejściowym przydziałem bezpłatnych uprawnień do emisji na potrzeby modernizacji produkcji energii elektrycznej**

37. Pomoc państwa związana z fakultatywnym przejściowym przydziałem bezpłatnych uprawnień do emisji na potrzeby modernizacji produkcji energii elektrycznej, zgodnie z art. 10c dyrektywy 2003/87/WE, jest zgodna z funkcjonowaniem Porozumienia EOG w rozumieniu art. 61 ust. 3 lit. c) Porozumienia EOG, o ile spełnione zostaną określone poniżej warunki.
38. Celem pomocy musi być modernizacja, dywersyfikacja i zrównoważona transformacja sektora energetycznego. Wspierane inwestycje muszą być spójne z przejściem na bezpieczną i zrównoważoną gospodarkę niskoemisyjną, celami unijnych ram polityki klimatyczno-energetycznej do roku 2030, Europejskim Zielonym Ładem oraz długoterminowymi celami określonymi w porozumieniu paryskim.
39. W przypadku gdy inwestycja skutkuje dodatkową mocą wytwarzania energii elektrycznej, dany operator musi wykazać także, że przed uruchomieniem tej dodatkowej mocy on sam lub inny powiązany z nim operator zlikwidował odpowiadającą liczbę bardziej wysokoemisyjnych mocy wytwarzania energii elektrycznej.
40. Pomoc jest zgodna z funkcjonowaniem Porozumienia EOG wyłącznie jeśli towarzyszy jej efekt zachęty. Efekt zachęty występuje, kiedy pomoc skłania beneficjenta do zmiany zachowania, która nie nastąpiłaby w przypadku braku pomocy. Pomoc nie może służyć subsydiowaniu kosztów działalności, które przedsiębiorstwo i tak by poniosło, i nie może rekompensować normalnego ryzyka biznesowego związanego z działalnością gospodarczą.
41. Po otrzymaniu wniosku o przyznanie pomocy organ przyznający pomoc musi sprawdzić, czy pomoc wywołuje wymagany efekt zachęty.
42. Pomoc może być udzielana w formie przydziałów dla operatorów dopiero po wykazaniu, że zrealizowano inwestycję wybraną zgodnie z zasadami procedury przetargu konkurencyjnego.
43. W przypadku projektów opiewających na kwotę inwestycji powyżej 12,5 mln EUR pomoc może być przyznawana jedynie w drodze procedury przetargu konkurencyjnego, który odbędzie się w latach 2021–2030 i składać się będzie z co najmniej jednej rundy. Ta procedura przetargu konkurencyjnego musi:
 - a) być zgodna z zasadami przejrzystości, niedyskryminacji, równego traktowania i należytego zarządzania finansami;
 - b) zapewniać, że do złożenia w ramach oferty kwalifikują się tylko projekty, które przyczyniają się do dywersyfikacji koszyka energetycznego i źródeł dostaw, koniecznej restrukturyzacji, aktualizacji i modernizacji infrastruktury pod kątem ochrony środowiska, stosowania czystych technologii (takich jak technologie energii odnawialnej) lub modernizacji sektora wytwarzania energii, (takich jak efektywne i zrównoważone systemy ciepłownicze), i sektorów przesyłu i dystrybucji;

- c) określać jasne, obiektywne, przejrzyste i niedyskryminujące kryteria wyboru w odniesieniu do rankingu projektów, aby zapewnić wybór tylko takich projektów, które:
- (i) na podstawie analizy kosztów i korzyści zapewniać korzyści netto w zakresie redukcji emisji i osiągać wcześniej ustalony znaczący poziom redukcji emisji CO₂, z uwzględnieniem wielkości projektu;
 - (ii) mieć charakter uzupełniający, stanowić wyraźną odpowiedź na potrzeby w zakresie wymiany i modernizacji i nie powodować rynkowego wzrostu zapotrzebowania na energię;
 - (iii) oferować najlepszy stosunek wartości do ceny;
 - (iv) nie przyczyniać się do opłacalności finansowej bardzo wysokoemisyjnego wytwarzania energii elektrycznej ani nie podnosić tej opłacalności, ani nie zwiększać zależności od wysokoemisyjnych paliw kopalnych.
44. W przypadku projektów obejmujących inwestycje o wartości poniżej 12,5 mln EUR pomoc można przyznać z pominięciem procedury przetargu konkurencyjnego. Projekty muszą być wtedy wybierane na podstawie obiektywnych i przejrzystych kryteriów. Wyniki procedury wyboru muszą zostać opublikowane, by umożliwić obywatelom przedstawienie uwag. W przypadku gdy w ramach tej samej instalacji dokonuje się więcej niż jednej inwestycji, inwestycje te należy oceniać jako całość w celu ustalenia, czy przekroczono próg 12,5 mln EUR, chyba że każda z tych inwestycji jest niezależnie opłacalna pod względem technicznym lub finansowym.
45. Urząd Nadzoru EFTA uzna pomoc za proporcjonalną, jeśli intensywność pomocy nie przekracza 70 % odnośnych kosztów inwestycji. Do obliczania intensywności pomocy należy stosować kwoty przed potrąceniem podatku lub innych opłat. W przypadku gdy pomoc udzielana jest w innej formie niż dotacja, kwotę pomocy należy wyrazić jako ekwiwalent wartości dotacji. Wysokość pomocy wypłacanej w kilku ratach należy obliczać jako całkowitą wartość bieżącą netto na dzień płatności pierwszej raty, wykorzystując odpowiednią stopę referencyjną stosowaną przez Urząd Nadzoru EFTA do dyskontowania wartości w czasie. Intensywność pomocy należy obliczać dla każdego beneficjenta.
46. Pomoc nie może naruszać warunków wymiany handlowej w zakresie sprzecznym ze wspólnym interesem, szczególnie w przypadkach, gdy pomoc koncentruje się na pewnej ograniczonej liczbie beneficjentów lub gdy pomoc może wzmocnić pozycję beneficjentów na rynku (na poziomie grupy).
47. Pomoc można kumulować z:
- a) wszelką inną pomocą państwa w odniesieniu do różnych możliwych do wyodrębnienia kosztów kwalifikowalnych,
 - b) wszelką inną pomocą państwa w odniesieniu do tych samych – pokrywających się częściowo lub w całości – kosztów kwalifikowalnych, oraz wszelką inną pomocą państwa, w przypadku której nie można wyodrębnić kosztów kwalifikowalnych, tylko wówczas, gdy taka kumulacja nie powoduje przekroczenia maksymalnej intensywności pomocy lub kwoty pomocy mających zastosowanie do tej pomocy na mocy niniejszej sekcji.
48. Pomoc może być przyznana równolegle w ramach szeregu programów pomocy lub łączona z pomocą *ad hoc*, pod warunkiem że całkowita kwota pomocy państwa na działalność lub projekt nie przekracza pułapów pomocy określonych w niniejszej sekcji. Zasoby pochodzące z EOG (na przykład z funduszy strukturalnych lub dotacji EOG/Norwegii), które nie są bezpośrednio lub pośrednio kontrolowane przez państwo EOG, nie stanowią pomocy państwa. Jeśli takie finansowanie EOG łączy się z pomocą państwa, wówczas przy ustalaniu, czy przestrzegane są progi powodujące obowiązek zgłoszenia oraz maksymalna intensywność pomocy, uwzględnia się tylko pomoc państwa, pod warunkiem że całkowita wysokość finansowania publicznego przyznanego w odniesieniu do tych samych kosztów kwalifikowalnych nie przekracza maksymalnych stawek finansowania określonych we właściwych przepisach EOG.
49. Pomocy nie należy łączyć z pomocą *de minimis* w odniesieniu do tych samych kosztów kwalifikowalnych, jeśli wskutek takiego połączenia intensywność pomocy przekroczyłaby pułap określony w niniejszej sekcji.
50. Programy pomocy, na podstawie których pomoc jest przyznawana, nie mogą obowiązywać dłużej niż niniejsze wytyczne (2021–2030).

4. OCENA

51. W celu dodatkowego zagwarantowania, że zakłócenia konkurencji będą ograniczone, Urząd Nadzoru EFTA może wymagać poddania niektórych programów pomocy ocenie *ex post*. Oceny będą musiały być przeprowadzane w odniesieniu do programów, w przypadku których potencjalne zakłócenie konkurencji jest szczególnie silne, tj. może wystąpić ryzyko poważnego ograniczenia lub zakłócenia konkurencji, jeśli ich wdrożenie nie zostanie w odpowiednim czasie poddane przeglądowi.
52. Zważywszy na cele oceny oraz aby nie nakładać nieproporcjonalnego obciążenia na państwa EOG–EFTA i mniejsze projekty związane z przyznaniem pomocy, ocena jest konieczna wyłącznie w przypadku programów pomocy o dużym budżecie, zawierających nowatorskie elementy lub w przypadkach, gdy przewiduje się znaczne zmiany rynkowe, technologiczne lub regulacyjne. Ocena musi zostać przeprowadzona przez eksperta, który jest niezależny od organu przyznającego pomoc, na podstawie wspólnej metodyki dostarczonej przez Urząd Nadzoru EFTA. Wyniki oceny muszą być podane do wiadomości publicznej. Wraz z programem pomocy państwo EOG–EFTA musi przedstawić projekt planu oceny, który będzie stanowił integralną część oceny programu przez Urząd Nadzoru EFTA.
53. Ocenę należy przedłożyć Urzędowi Nadzoru EFTA w odpowiednim terminie, aby można było rozważyć ewentualne przedłużenie okresu obowiązywania programu pomocy, a w każdym razie po wygaśnięciu okresu obowiązywania programu. Dokładny zakres i zasady/wymogi dotyczące każdej oceny określa się w decyzji o zatwierdzeniu programu pomocy. Wyniki tej oceny należy uwzględnić we wszelkich późniejszych środkach pomocy o podobnym celu.

5. AUDYTY ENERGETYCZNE I SYSTEMY ZARZĄDZANIA

54. W odniesieniu do pomocy objętej sekcją 3.1 państwa EOG–EFTA zobowiązują się sprawdzić, czy beneficjent wywiązuje się z obowiązku przeprowadzenia audytu energetycznego w rozumieniu art. 8 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/27/UE⁽²⁰⁾ jako samodzielnego audytu energetycznego albo w ramach certyfikowanego systemu zarządzania energią lub systemu zarządzania środowiskowego, np. unijnego systemu ekozarządzania i audytu (EMAS)⁽²¹⁾.
55. Państwa EOG–EFTA zobowiązują się również monitorować, czy beneficjenci objęci obowiązkiem przeprowadzenia audytu energetycznego na podstawie art. 8 ust. 4 dyrektywy 2012/27/UE:
 - a) wdrażają zalecenia zawarte w sprawozdaniu z audytu tak, aby okres zwrotu z odnośnych inwestycji nie przekraczał 3 lat, a koszty ich inwestycji były proporcjonalne; lub alternatywnie
 - b) ograniczają ślad węglowy swojego zużycia energii elektrycznej, aby pokryć co najmniej 30 % swojego zużycia energii elektrycznej ze źródeł bezemisyjnych; lub alternatywnie
 - c) inwestują znaczną, wynoszącą co najmniej 50 %, kwotę pomocy w projekty, które prowadzą do znacznego ograniczenia emisji gazów cieplarnianych z instalacji i znacznie poniżej mającego zastosowanie wskaźnika wykorzystywanego do przydziału bezpłatnych uprawnień w ramach unijnego systemu handlu uprawnieniami do emisji.

6. PRZEJRZYSTOŚĆ

56. Państwa EOG–EFTA muszą zapewnić opublikowanie w module przejrzystości przyznawania pomocy państwa w portalu Komisji⁽²²⁾ lub na kompleksowej stronie internetowej poświęconej pomocy państwa, na poziomie krajowym lub regionalnym, następujących informacji:
 - a) pełnego tekstu zatwierdzonego programu pomocy lub decyzji o przyznaniu pomocy indywidualnej oraz odnośnych przepisów wykonawczych, lub odpowiedniego linku do tych informacji;
 - b) nazwy organu przyznającego pomoc lub organów przyznających pomoc;

⁽²⁰⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/27/UE z dnia 25 października 2012 r. w sprawie efektywności energetycznej, zmiany dyrektyw 2009/125/WE i 2010/30/UE oraz uchylecia dyrektyw 2004/8/WE i 2006/32/WE (Dz.U. L 315 z 14.11.2012, s. 1). Dyrektywa nie została jeszcze włączona do Porozumienia EOG.

⁽²¹⁾ Rozporządzenie (WE) nr 1221/2009 w sprawie dobrowolnego udziału organizacji w systemie ekozarządzania i audytu we Wspólnocie (EMAS), Dz.U. L 342 z 22.12.2009, s. 1. Rozporządzenie zostało włączone do Porozumienia EOG w pkt 1ea załącznika XX decyzją Wspólnego Komitetu EOG nr 136/2012 (Dz.U. L 309 z 8.11.2012, s. 17, oraz Supplement EOG nr 63 z 8.11.2012, s. 19).

⁽²²⁾ <https://webgate.ec.europa.eu/competition/transparency/public?lang=pl>

- c) nazwy i identyfikatora każdego z beneficjentów, z wyjątkiem tajemnic handlowych i innych informacji poufnych w należycie uzasadnionych przypadkach oraz pod warunkiem uzyskania zgody Urzędu Nadzoru EFTA zgodnie z wytycznymi Urzędu Nadzoru EFTA w sprawie tajemnicy służbowej w decyzjach dotyczących pomocy państwa ⁽²³⁾;
 - d) instrumentu pomocy ⁽²⁴⁾, elementu pomocy oraz, jeżeli jest inna, kwoty nominalnej pomocy, wyrażonej jako pełna kwota w walucie krajowej ⁽²⁵⁾, przyznanej każdemu beneficjentowi;
 - e) daty przyznania pomocy ⁽²⁶⁾ i daty publikacji;
 - f) rodzaju przedsiębiorstwa (małe lub średnie przedsiębiorstwo/duże przedsiębiorstwo);
 - g) regionu, w którym beneficjent ma swoją siedzibę (na poziomie NUTS II lub niższym);
 - h) głównego sektora gospodarki, w którym beneficjent prowadzi działalność (na poziomie grupy NACE);
 - i) celu pomocy.
57. Powyższy wymóg obowiązuje w przypadku przyznania pomocy indywidualnej w kwocie przekraczającej 500 000 EUR.
58. Takie informacje należy opublikować po podjęciu decyzji o przyznaniu pomocy i przechowywać przez co najmniej 10 lat, zapewniając do nich powszechny i nieograniczony dostęp ⁽²⁷⁾.

7. SPRAWOZDAWCZOŚĆ I MONITOROWANIE

59. Zgodnie z protokołem 3 i decyzją Urzędu Nadzoru EFTA nr 195/04/COL ⁽²⁸⁾ państwa EOG–EFTA muszą przedkładać Urzędowi Nadzoru EFTA sprawozdania roczne.
60. Oprócz wymogu określonego w protokole 3 i decyzji Urzędu Nadzoru EFTA nr 195/04/COL państwa EOG–EFTA muszą zawrzeć w swoich sprawozdaniach rocznych następujące informacje, korzystając ze standardowego formularza dostarczonego przez Urząd Nadzoru EFTA:
- a) nazwę każdego z beneficjentów oraz wspierane instalacje będące jego własnością,
 - b) sektor(-y), w którym(-ych) każdy z beneficjentów prowadzi działalność (określone za pomocą kodu NACE-4),
 - c) rok, dla którego przyznana jest pomoc i rok, w którym jest ona wypłacana,
 - d) rzeczywistą produkcję dla każdej wspieranej instalacji w odnośnym sektorze,
 - e) rzeczywiste zużycie energii elektrycznej dla każdej wspieranej instalacji (jeżeli przyznano jakąkolwiek pomoc, wykorzystując wskaźnik efektywności zużycia rezerwowej energii elektrycznej),
 - f) terminową cenę uprawnień do emisji w UE wykorzystaną do obliczenia kwoty pomocy przypadającej na beneficjenta;
 - g) intensywność pomocy;
 - h) krajowy wskaźnik emisji CO₂.

⁽²³⁾ Dz.U. L 154 z 8.6.2006, s. 27, oraz Suplement EOG nr 29 z 8.6.2006, s. 1.

⁽²⁴⁾ Dotacja/dotacja na spłatę odsetek; pożyczka/zaliczki zwrotne/dotacja podlegająca zwrotowi; gwarancja; korzyść podatkowa lub zwolnienie podatkowe; finansowanie ryzyka; inne (proszę określić). Jeżeli pomoc przyznaje się za pośrednictwem wielu instrumentów, kwotę pomocy należy podać w rozbiciu na poszczególne instrumenty.

⁽²⁵⁾ Ekwivalent dotacji brutto. W przypadku pomocy operacyjnej można podać roczną kwotę pomocy na beneficjenta.

⁽²⁶⁾ Dzień, w którym beneficjent nabył prawo otrzymania pomocy zgodnie z obowiązującym krajowym systemem.

⁽²⁷⁾ Informacje te muszą zostać opublikowane w ciągu 6 miesięcy od daty przyznania pomocy. W przypadku pomocy niezgodnej z prawem państwa EOG–EFTA będą zobowiązane zapewnić publikację tych informacji *ex post*, w terminie 6 miesięcy od dnia przyjęcia decyzji przez Urząd Nadzoru EFTA. Informacje muszą być dostępne w formacie umożliwiającym wyszukiwanie i pozyskiwanie danych oraz ich łatwe publikowanie w internecie, na przykład w formacie CSV lub XML.

⁽²⁸⁾ Decyzja Urzędu Nadzoru EFTA nr 195/04/COL z dnia 14 lipca 2004 r. w sprawie przepisów wykonawczych, o których mowa w art. 27 części II protokołu 3. Wersja skonsolidowana decyzji jest dostępna pod adresem: <https://www.eftasurv.int/cms/sites/default/files/documents/2017-Consolidated-version-of-Dec-195-054-COL-002-.pdf>.

61. Państwa EOG–EFTA muszą zagwarantować, aby prowadzone były szczegółowe rejestry obejmujące wszystkie środki związane z przyznaniem pomocy. Takie rejestry muszą zawierać wszelkie informacje niezbędne do ustalenia, że przestrzegano warunków, odpowiednio do sytuacji, dotyczących kosztów kwalifikowalnych i maksymalnej intensywności pomocy. Takie rejestry należy przechowywać przez okres 10 lat od daty przyznania pomocy i na żądanie udostępniać Urzędowi Nadzoru EFTA.
62. W każdym roku, w którym budżet programów pomocy, o których mowa w sekcji 3.1, przekracza 25 % dochodów uzyskanych ze sprzedaży uprawnień na aukcji, dane państwo EOG–EFTA publikuje sprawozdanie określające powody przekroczenia tej kwoty, zgodnie z art. 10 ust. 6 dyrektywy 2003/87/WE. Sprawozdanie to musi zawierać istotne informacje na temat cen energii elektrycznej dla dużych odbiorców przemysłowych korzystających z programu, bez uszczerbku dla wymogów związanych z ochroną informacji poufnych. Sprawozdanie musi zawierać również informacje na temat tego, czy należycie uwzględniono inne środki umożliwiające zrównoważone obniżenie pośrednich kosztów emisji dwutlenku węgla w perspektywie średnio- i długoterminowej.
63. Wytwórcy energii elektrycznej i operatorzy sieci będący beneficjentami pomocy objętej sekcją 3.2 muszą do 28 lutego każdego roku złożyć sprawozdania z realizacji ich inwestycji, w tym na temat bilansu przydziału bezpłatnych uprawnień oraz poniesionych wydatków inwestycyjnych, a także rodzajów wspieranych inwestycji.

8. OKRES STOSOWANIA I REWIZJA

64. Niniejsze wytyczne zastępują z dniem 1 stycznia 2021 r. wytyczne w sprawie niektórych środków pomocy państwa w kontekście systemu handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych po 2012 r. opublikowane dnia 7 listopada 2013 r. ⁽²⁹⁾
65. Urząd Nadzoru EFTA będzie stosować zasady określone w niniejszych wytycznych od dnia 1 stycznia 2021 r. do dnia 31 grudnia 2030 r.
66. Urząd Nadzoru EFTA będzie stosować zasady określone w niniejszych wytycznych w odniesieniu do wszystkich zgłaszanych środków pomocy, względem których musi podjąć decyzję, od dnia 1 stycznia 2021 r., także w przypadku projektów zgłoszonych przed publikacją. Pomoc niezgodna z prawem będzie oceniana zgodnie z przepisami obowiązującymi w dniu przyznania pomocy, zgodnie z zasadami określonymi w rozdziale wytycznych w sprawie pomocy państwa dotyczącym zasad oceny pomocy państwa przyznanej bezprawnie ⁽³⁰⁾.
67. Urząd Nadzoru EFTA dostosuje niniejsze wytyczne w 2025 r. w celu aktualizacji wskaźników efektywności zużycia energii elektrycznej, obszarów geograficznych oraz wskaźników emisji CO₂. W 2025 r. Urząd Nadzoru EFTA oceni także, czy dostępne są dodatkowe dane umożliwiające ulepszenie metodyki stosowanej do obliczania wskaźników emisji CO₂, jak opisano w załączniku III, po to aby uwzględnić coraz ważniejszą rolę technologii neutralnych dla klimatu w zakresie ustalania cen na rynkach energii elektrycznej w EOG oraz wnioski płynące z ocen zgłoszonych Urzędowi Nadzoru EFTA zgodnie z pkt 15 ppkt 11) powyżej. W związku z tym państwa EOG–EFTA mogą być zmuszone do dostosowania swoich programów w celu zsynchronizowania ich ze zmienionymi wytycznymi.
68. Urząd Nadzoru EFTA może w dowolnym terminie zdecydować się na poddanie niniejszych wytycznych przeglądowi lub na ich dostosowanie, o ile okaże się to konieczne ze względów związanych z polityką konkurencji lub w celu uwzględnienia polityki EOG w innych dziedzinach, zobowiązań międzynarodowych lub istotnych zmian w sytuacji rynkowej. Państwa EOG–EFTA mogą być zmuszone do dostosowania swoich programów w celu zsynchronizowania ich ze zmienionymi wytycznymi.
69. Wytyczne Komisji nie stanowią instrumentów ustawodawczych i w związku z tym Wspólny Komitet EOG nie musi ich uwzględniać w Porozumieniu EOG. Urząd Nadzoru EFTA odpowiada za ustanawianie odpowiednich przepisów mających zastosowanie do państw EOG–EFTA, w tym metody ustalania wskaźników emisji CO₂ ⁽³¹⁾. W odniesieniu do w szczególności do metody ustalania wskaźników emisji CO₂, Urząd Nad-

⁽²⁹⁾ Dz.U. L 296 z 7.11.2013, s. 25.

⁽³⁰⁾ Dz.U. L 73 z 19.3.2009, s. 23, Suplement EOG nr 15 z 19.3.2009, s. 6. Rozdział ten odpowiada zawiadomieniu Komisji w sprawie zasad oceny pomocy państwa przyznanej bezprawnie (Dz.U. C 119 z 22.5.2002, s. 22).

⁽³¹⁾ Zob. przepis 14.

zoru EFTA może – jeżeli jest to należycie uzasadnione szczególnymi okolicznościami, które nie mają miejsca w innym miejscu w EOG, oraz zgodnie z celami niniejszych wytycznych – wprowadzić zmiany do niniejszych wytycznych lub uwzględnić te szczególne okoliczności przy ocenie odpowiedniego programu pomocy, w tym metody ustalania wskaźnika emisji CO₂, zgłoszonego Urzędowi Nadzoru EFTA zgodnie z art. 61 ust. 3 Porozumienia EOG.

ZAŁĄCZNIK I

Sektory, które uznaje się za narażone na rzeczywiste ryzyko ucieczki emisji z powodu kosztów emisji pośrednich

	Kod NACE	Opis
1.	14.11	Produkcja odzieży skórzanej
2.	24.42	Produkcja aluminium
3.	20.13	Produkcja pozostałych podstawowych chemikaliów nieorganicznych
4.	24.43	Produkcja ołowiu, cynku i cyny
5.	17.11	Produkcja masy włóknistej
6.	17.12	Produkcja papieru i tektury
7.	24.10	Produkcja surówki żelazostopów, żeliwa i stali oraz wyrobów hutniczych
8.	19.20	Wytwarzanie produktów rafinacji ropy naftowej
9.	24.44	Produkcja miedzi
10.	24.45	Produkcja pozostałych metali nieżelaznych
11.		Następujące podsektory w ramach sektora tworzyw sztucznych (20.16):
	20.16.40.15	Polietylen, w formach podstawowych
12.		Wszystkie kategorie produktu w sektorze odlewnictwa żelaza (24.51)
13.		Następujące podsektory w ramach sektora włókna szklanego (23.14):
	23.14.12.10 23.14.12.30	Maty z włókna szklanego Woale z włókna szklanego
14.		Następujące podsektory w ramach sektora gazów przemysłowych (20.11):
	20.11.11.50 20.11.12.90	Wodór Nieorganiczne związki tlenowe niemetali

*ZAŁĄCZNIK II***Wskaźniki efektywności zużycia energii elektrycznej w odniesieniu do produktów objętych kodami NACE w załączniku I**

ZAŁĄCZNIK III

Maksymalne regionalne wskaźniki emisji CO₂ na różnych obszarach geograficznych ⁽¹⁾ (tCO₂/MWh)

Obszary		Obowiązujący wskaźnik emisji CO₂
Adriatycki	Chorwacja, Słowenia	[...]
Iberyjski	Hiszpania, Portugalia	[...]
Bałtycki	Litwa, Łotwa, Estonia	[...]
Europa Środkowo-Zachodnia	Austria, Niemcy, Luksemburg	[...]
Nordycki	Szwecja, Finlandia	[...]
Czesko-słowacki	Czechy, Słowacja	[...]
Belgia		[...]
Bułgaria		[...]
Dania		[...]
Irlandia		[...]
Grecja		[...]
Francja		[...]
Islandia		[...]
Włochy		[...]
Cypr		[...]
Węgry		[...]
Malta		[...]
Niderlandy		[...]
Norwegia		[...]
Polska		[...]
Rumunia		[...]

⁽¹⁾ Obszar geograficzny Liechtensteinu oraz mający zastosowanie wskaźnik emisji CO₂ zostaną ustanowione na późniejszym etapie.